00367763

Declassified to Public

12 April 2013

D130/10/1

ឯកសារដើម
DOCUMENT RECEIVED/DOCUMENT REÇU
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date of receipt/date de reception): 27 / 08 / 2009
ម៉ោង (Time/Heure) : 16:00
មន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង /Case File Officer/L'agent chargé du dossier: CA. Fuy

នៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ

នៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

ការដាក់ឯកសារ

សំណុំរឿងលេខ៖ ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក-ក.ស.ច.ស (អបជ ២៧)

ភាគីអ្នកតម្កល់៖ ក្រុមមេធាវីការពារក្ដីលោក ខៀវ សំផន

ដាក់តម្កល់ជូន៖ អង្គបុរេជំនុំជម្រះ

ភាសាដើម៖ ភាសាបារាំង

កាលបរិច្ឆេទដាក់ឯកសារ៖ ថ្ងៃទី២៧ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៩

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ

ចំណាត់ថ្នាក់ស្នើឡើងដោយភាគីអ្នកតម្កល់៖ សាធារណៈ

ចំណាត់ថ្នាក់សម្រេចដោយសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត៖

លក្ខន្តិកៈនៃចំណាត់ថ្នាក់៖

ការពិនិត្យឡើងវិញនូវចំណាត់ថ្នាក់បណ្ដោះអាសន្ន៖

ឈ្មោះមន្ត្រីទទួលបន្ទុកផ្នែកសំណុំរឿងនិងបណ្ណសារ៖

ហត្ថលេខា៖

ឯកសារបានចម្លងត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ដើម
CERTIFIED COPY/COPIE CERTIFIÉE CONFORME
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ នៃការបញ្ជាក់ (Certified Date /Date de certification): 28 / 08 / 2009
មន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង /Case File Officer/L'agent chargé du dossier: CA. Fuy

---

បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍របស់លោកខៀវ សំផន ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចលើការប្រើប្រាស់ភស្តុតាងដែលបានមក ឬ ដែលអាចបានមកដោយការធ្វើទារុណកម្ម

បញ្ជូនដោយ៖

សហមេធាវីរបស់លោក ខៀវ សំផន

មេធាវី ស សុវាន

មេធាវី Jacques VERGÈS

អ្នកជំនួយការ

លោកស្រី សេង សុជាតា

កញ្ញា Charlotte MOREAU

លោក Uldis KRASTINS

បញ្ជូនទៅ៖

ចៅក្រមអង្គបុរេជំនុំជម្រះ

លោក ប្រាក់ គឹមសាន

លោក ន័យ ផុល

លោក ហួត វុទ្ធី

លោកស្រី Katinka LAHUIS

លោក Rowan DOWNING

សហព្រះរាជអាជ្ញា៖

លោកស្រី ជា លាង

លោក Robert PETIT

មេធាវីដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី និង ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី

00367764

០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក-ក.ស.ច.ស/(អ.ប.ជ 27)

ជូនចំពោះអង្គបុរេជំនុំជម្រះ

ម្យ៉ាង ដោយយល់ឃើញថា៖

- ការហាមឃាត់ការប្រើប្រាស់ភស្តុតាងដែលទទួលបានតាមរយៈការធ្វើទារុណកម្ម ដែលចែងដោយច្បាប់ដែលអាចយកមកអនុវត្តបាន និងជាអាទិ៍:
    - ❖ **មាត្រា ៣៨ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា** ចែងថា៖ "ការទទួលសារភាពដែលកើតឡើងពីការបង្ខិតបង្ខំតាមផ្លូវកាយក្តី តាមផ្លូវចិត្តក្តី *មិនត្រូវចាត់ទុក* ជាភស្តុតាងនៃពិរុទ្ធភាពទេ"។
    - ❖ **មាត្រា ១៥ នៃអនុសញ្ញាប្រឆាំងនឹងការធ្វើទារុណកម្ម និង ទោសផ្សេងទៀត ឬ ការប្រព្រឹត្តិដោយឃោឃៅ ដោយអមនុស្សធម៌ ឬ ដោយថោកទាប** ចែងថា៖ "គ្រប់រដ្ឋភាគីត្រូវធានាថា រាល់ចម្លើយសារភាពណាដែលគេជឿជាក់ថាទទួលបានតាមរយៈការធ្វើទារុណកម្ម មិនអាចលើកយកមកសម្អាងជាមូលដ្ឋានភស្តុតាងនៅក្នុងនីតិវិធីបានទេ លើកលែងតែក្នុងករណីដែលចង់បង្ហាញថាមានការសួរយកចម្លើយសារភាពដើម្បីប្រឆាំងនឹងជនត្រូវចោទពីបទប្រព្រឹត្តទារុណកម្មប៉ុណ្ណោះ។"
- លក្ខណៈច្បាស់លាស់នៃបទបញ្ញត្តិទាំងនេះ តម្លៃនៃបទបញ្ញត្តិនៅក្នុងឋានានុក្រមនៃបទដ្ឋាន និងអានុភាពនៃបទបញ្ញត្តិនៅក្នុងប្រព័ន្ធគតិយុត្ត។
- ការហាមឃាត់ដាច់ខាតនូវការធ្វើទារុណកម្ម ដែលជាបទដ្ឋាន *us Cogens* ដែលការគាំទ្រការហាមឃាត់នេះគឺជាកម្មវត្ថុនៃការជជែកពិភាក្សា។
- គោលការណ៍នៃបំណកស្រាយដ៏ម៉ត់ចត់ត្រឹមត្រូវនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ គោលការណ៍នៃការបែងចែកដាច់ពីគ្នានូវអំណាចនិងភាពចាំបាច់ក្នុងការការពារយុត្តិធម៌ សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ និង ផលប្រយោជន៍ទូទៅ។

ម្យ៉ាងទៀត ដោយយល់ឃើញថា៖

00367765

- ដីកាសម្រេចរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតលើការប្រើប្រាស់ភស្តុតាងដែលបានមក ឬ ដែលអាចបានមកដោយការធ្វើទារុណកម្ម[1] ដែលទទួលអញ្ញត្តិស្របច្បាប់ (ដែលធ្វើឱ្យគេកត់សម្គាល់ដោយស្របច្បាប់) និងអនុញ្ញាតឱ្យប្រើប្រាស់ភស្តុតាងដែលមានចែងដោយការហាមឃាត់ សម្រាប់គោលដៅដែលត្រូវបានផាត់ចោលយ៉ាងជាក់ស្តែងនិងយ៉ាងច្បាស់លាស់ដោយច្បាប់ នៅក្នុងកម្រិតនៃប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌។

សហមេធាវីការពារក្តីយល់ឃើញថា៖

1. ដោយធ្វើការបកស្រាយអញ្ញត្រកម្មដែលចែងដោយអត្ថបទច្បាប់ ថាមិនមែនជាមធ្យោបាយក្នុងការបង្កើតនូវអង្គហេតុពិសេសមួយ ("ចម្លើយសារភាពមួយត្រូវបានធ្វើឡើង) ប៉ុន្តែដើម្បីបញ្ជាក់និងទទួលយកទំនួលខុសត្រូវផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌរបស់ជនម្នាក់ ចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មទាំងអស់ដែលគេចោទប្រកាន់ខ្លួន ដោយយកលេសថាខ្លួនជា "អ្នកធ្វើទារុណកម្មប្រកបដោយសក្តានុពល"[2]។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានរំលោភច្បាប់ បានធ្វើជ្រុលហួសពីអំណាចរបស់ខ្លួន និងបានធ្វើឱ្យខូចខាតយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរដល់ស្មារតីនៃយុត្តិធម៌។
2. ដោយលើកទឹកចិត្ត បញ្ជាក់ថាត្រឹមត្រូវ និងគាំទ្រនូវដំណើរការមួយបែបនេះ សហព្រះរាជអាជ្ញាដោយស្ថិតនៅឆ្ងាយពីការការពារផលប្រយោជន៍ដែលខ្លួនអះអាងថាត្រូវការពារ បានធ្វេសប្រហែសចំពោះករណីកិច្ចរបស់ខ្លួនក្នុងការការពារសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ និង ការការពារផលប្រយោជន៍ទូទៅ។
3. ហើយទីបំផុត ប្រសិនបើវិធានផ្ទៃក្នុងមិនបានចែងដោយឱ្យបានច្បាស់លាស់អំពីសិទ្ធិក្នុងការប្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាណាមួយ គឺគ្រាន់តែដោយហេតុថាដីកានេះមិនដែលកើតមានទាល់តែសោះ ហើយសេចក្តីសម្រេចនេះគឺជាការខូចកិត្តិយសដល់យុត្តិធម៌កម្ពុជានិងអន្តរជាតិ ហើយវាជាករណីកិច្ចដាច់ខាតសម្រាប់ចៅក្រមនៃអង្គបុរេជំនុំជម្រះដើម្បីទទួលយកបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នោះ។

---

[1]ដីកាសម្រេចរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតលើការប្រើប្រាស់ភស្តុតាងដែលបានមក ឬ ដែលអាចបានមកដោយការធ្វើទារុណកម្ម ថ្ងៃទី២៨ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៩ *ឯកសារតុលាការ D130/8*

[2] ដីកាសម្រេចរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតលើការប្រើប្រាស់ភស្តុតាងដែលបានមក ឬ ដែលអាចបានមកដោយការធ្វើទារុណកម្ម ថ្ងៃទី២៨ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៩ *ឯកសារតុលាការ D130/8* កថាខណ្ឌទី២៤

00367766

4. ជាការពិត គ្រោះថ្នាក់និងកំហុសនៃសេចក្ដីសម្រេចណាមួយសម្រាប់យុត្តិធម៌និងកេរ្ដិ៍ឈ្មោះរបស់ចៅក្រម គឺមានលក្ខណៈធំធេង។ ហើយក្រុមការពារក្ដីចង់លើកចំណុចទាំងនេះធ្វើជាភស្ដុតាង៖

➢សេចក្ដីប្រកាសរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតដោយយោងលើដីកាសម្រេចលើការប្រើប្រាស់ភស្ដុតាងដែលបានមក ឬដែលអាចបានមកដោយការធ្វើទារុណកម្ម៖

“ (...) ត្រឹមដំណាក់កាលនេះ យើងអាចត្រឹមតែធ្វើការអះអាងថា មិនមានព័ត៌មានណាមួយដែលបានបង្ហាញពីការពិតនៅក្នុងចម្លើយសារភាពទាំងនោះនៅឡើយទេ។ ការវាយតម្លៃអំពីភាពដែលអាចគួរឱ្យជឿជាក់បានអាចធ្វើទៅបាន បន្ទាប់ពីការបិទកិច្ចស៊ើបសួរតែប៉ុណ្ណោះ គឺនៅពេលដែលសំណុំរឿងពេញលេញគ្រប់គ្រាន់។ ដូចគ្នានឹងភស្ដុតាងទាំងអស់ដែលមានក្នុងសំណុំរឿងដែរ ភាពដែលអាចគួរឱ្យជឿជាក់បាននៃចម្លើយសារភាព នឹងត្រូវបានគេវាយតម្លៃមួយករណីម្ដងៗ។ សូមបញ្ជាក់ផងដែរថាដោយយោងលើប្រភេទនៃភស្ដុតាងទាំងនេះ និងមធ្យោបាយដែលវាទទួលបាន សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតនឹងពិចារណាយកឯកសារទាំងនេះមកធ្វើជាភស្ដុតាងដោយភាពប្រយ័ត្នប្រយែងបំផុត”[3]។

➢សេចក្ដីប្រកាសរបស់លោក កាំង ហ្កេកអៀវ ហៅ ឌុច ស្ដីពីការប្រើប្រាស់ចម្លើយសារភាពដែលបានមកដោយការធ្វើទារុណកម្ម នៅក្នុងសម័យកាលកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ៖

“សំណួរ: តើបក្សកុម្មុយនិស្ដកម្ពុជាយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើចម្លើយសារភាពរបស់អ្នកទោសទាំងនោះទេ? ចម្លើយ: បក្សកុម្មុយនិស្ដកម្ពុជាមិនចាត់ទុកថាចម្លើយសារភាពនីមួយៗអាចយកជាការបាន ១០០% នោះទេ។ បក្សអានចម្លើយសារភាពមួយចប់ ហើយកំណត់អំពីភាពពិតនៃចម្លើយសារភាពនីមួយៗ និងធ្វើការវាយតម្លៃដោយឈរលើទស្សនៈផ្ទាល់ខ្លួន ចំណុចនេះពិត ចំណុចនេះមិនពិត ចំណុចនេះនិយាយពន្លើស”។ សំណួរ: ដូច្នេះតើមានប្រយោជន៍អ្វីក្នុងការចង់បានចម្លើយសារភាពពីអ្នកទោសនោះ? ចម្លើយ: ខ្ញុំយល់ច្បាស់ណាស់ថាចម្លើយសារភាពទាំងនោះគ្មានលក្ខណៈពិតប្រាកដទេ។ មានចម្លើយតិចណាស់ដែលអាចយកជាការបាន (...) ប៉ុន្តែអ្វីដែលសំខាន់នោះគឺត្រូវតែធ្វើយ៉ាងណាឲ្យបានចម្លើយសារភាព ហើយគេមិនសួរនាំខ្ញុំថាតើចម្លើយនោះពិតឬមិនពិតនោះទេ”។[4]

---

[3] ដីកាសម្រេចរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតលើការប្រើប្រាស់ភស្ដុតាងដែលបានមក ឬ ដែលអាចបានមកដោយការធ្វើទារុណកម្ម ថ្ងៃទី២៨ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៩ *ឯកសារតុលាការ D130/8* កថាខណ្ឌទី២៨

[4] បទសម្ភាសន៍របស់ ឌុច ជាមួយឧត្តមស្នងការអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកជនភៀសខ្លួន ថ្ងៃទី៤ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៩៩ *ឯកសារតុលាការ D9/16, ERN 147873* - ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការដកស្រង់ពាក្យសម្ដីនេះមិនបង្កើតបានជាការទទួលស្គាល់ពីសំណាក់ជនត្រូវចោទ ចំពោះសេក្ដីប្រកាសដែលបានធ្វើនោះទេ។ម្យ៉ាងទៀត ក្រុមការពារក្ដីសូមរក្សាសិទ្ធិធ្វើ [បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍របស់លោក ខៀវ សំផន ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចលើការប្រើប្រាស់ភស្ដុតាងដែលបានមក ឬដែលអាចបានមកដោយការធ្វើទារុណកម្ម]

5. ម្យ៉ាងទៀត ពិរុទ្ធភាពនៃជនក្បត់ពីអតីតកាលអាចត្រូវបានរកឃើញដោយពុំចាំបាច់មានឯកសារអ្វីទាំងអស់ ទោះបីជាឯកសារទាំងនោះប្រឡាក់ជិតដាមទៅដោយឈាម ហើយដែលឈាមគឺជាមូលហេតុ និងជាលទ្ធផលនៃការកសាងឯកសារទាំងនោះក៏ដោយ។ ដូច្នេះឯកសារទាំងនោះគ្មានសារៈសំខាន់អ្វីឡើយ។

ក្នុងគលៈទេសៈនេះ ក្រុមមេធាវីការពារក្ដីគាំទ្រ

6. ជាមុន លើរាល់យោបល់ទាំងអស់ដោយគ្មានលក្ខខណ្ឌនៃសារណាបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ របស់ក្រុមមេធាវីការពារក្ដីលោកស្រី អៀង ធីរិទ្ធិ ប្រឆាំងដីការបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត។

ជាទីបញ្ចប់ និងដោយសម្អាងលើហេតុផលទាំងនេះ

7. សហមេធាវីការពារក្ដីសូមស្នើដល់ចៅក្រមនៃអង្គបុរេជំនុំជម្រះមេត្តាទទួលយកនូវបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍របស់ក្រុមមេធាវីការពារក្ដី និងដោយមិនរារែកក្នុងការៈ
   - **បដិសេធ និងទុកជាមោឃៈ**នូវដីការបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត
   - **បង្គាប់**ឲ្យមានការដកចេញពីនីតិវិធីនូវភស្តុតាងដែលត្រូវបានហាមឃាត់

រក្សាសិទ្ធិកែប្រែគ្រប់បែបយ៉ាង

និងដើម្បីយុត្តិធម៌

	មេធាវី ស សូវាន មេធាវី **Jacques VERGÈS**	ភ្នំពេញ ប៉ារីស	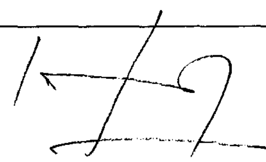
កាលបរិច្ឆេទ	ឈ្មោះ	ទីកន្លែង	ហត្ថលេខា

ការបដិសេធគ្រប់ពេលវេលានូវភាពអាចទទួលយកបាន និង/ឬ មូលកភាពនៃការដកស្រង់ពាក្យសម្ដីនេះថាជាធាតុនៃភស្តុតាង ហើយការបដិសេធនេះគឺនៅគ្រប់ដំណាក់កាលនៃនីតិវិធី។